

مسیر ساختاری پژوهش در مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور

سخن روز

مؤسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع کشور با بیش از پنجاه سال فعالیت پژوهشی، تدوین و اجرای طرح‌های ملی و کلان تحقیقاتی، هم‌اکنون، جهت‌گیری‌های راهبردی و تکاملی مناسبی را برای خود پیدا کرده است، از یک سو، ظرفیت علمی نظریه‌پردازی مناسب را به دست آورده است و از سوی دیگر، در فرصت‌های مناسب نشان داده است که توانایی تدوین و عملیاتی کردن برنامه‌های اجرایی و کاربردی را در مقیاس ملی و اکوسیستمی دارد. در این ارتباط، مثال‌ها متنوع و فراوان است. حفظ تنوع گیاهی خارج از رویشگاه، مدیریت کنترل ریزگردها، برنامه ملی زراعت چوب و برنامه جامع اقتصاد مقاومتی در گیاهان دارویی از جمله این برنامه‌های اجرایی است. برای ادامه مسیر، شناخت خلأهای موجود تحقیقاتی و تمرکز بر عملیاتی کردن آنها، حفظ و توسعه مداوم و پایدار ظرفیت‌های زیرساختی و نیروی انسانی ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. البته ظرفیت‌های موجود پژوهشی در دانشگاه‌ها به‌ویژه پایان‌نامه‌های دانشجویی و توانمندی‌های پسادکترای نیز می‌توانند در کنار پژوهشگران توانمند مؤسسه در ستاد و مراکز استانی بسیار کارساز باشند. موضوع مهمی که در این ارتباط مطرح است، حفظ مسیر ساختاری پژوهش در محیط‌های طبیعی است. همان‌طور که در نمودار زیر ارائه می‌شود، ساختار اکوسیستم‌ها به‌صورت هرمی، زنجیره‌ای و چند لایه عمل می‌کنند و شناخت آنها در چگونگی حفظ، احیا، توسعه و بهره‌برداری از آنها کارساز خواهد بود.

در این ساختار، موجودات زنده به‌ویژه گیاهان در مقیاس سازگاری اکولوژیک، پراکنش جغرافیایی و مسیر و فرایند تکاملی و گونه‌زایی به‌صورت دینامیک در حرکت و جنبش هستند. در این جهت‌گیری تحقیقاتی از یک طرف با اجرای طرح‌های پایه و بنیادی، شناخت از این اکوسیستم‌ها حاصل می‌شود و از طرف دیگر این شناخت زمینه مدیریت پایدار اکوسیستمی را در مسیر احیا، حفاظت، توسعه و ارزش‌افزوده از داشته‌ها فراهم می‌کند. ان‌شاءالله در شماره‌های بعدی این بحث ادامه خواهد داشت.

